

Villkorsändring Saltholmen Långedrag

Sammanfattning

Saltholmen och Långedrag är de platser där boende i Göteborgs södra skärgård parkerar sina fordon eftersom biltrafik inte är tillåten på öarna. I dag finns 530 förhyrda platser¹ i området. Beläggingsmätningar visar ett lågt nyttjande över tid, samtidigt som efterfrågan på parkering har ökat som följd av utökad hamnverksamhet vid Saltholmen och ökat bostadsbyggande på öarna.

Ett sätt att öka tillgängligheten är att ändra upplåtelseformen från förhyrda till p-tillstånd. Syftet är att samnyttja platserna över dygnet för att göra det möjligt för fler att parkera på Saltholmen och i Långedrag.

I mars genomfördes ett informationsmöte på Donsö om förslaget till villkorsändring. Många av de som idag har förhyrd plats uttryckte en oro för förändringen. Det framfördes också en önskan att i dialog och i samverkan med Parkeringsbolaget delta i arbetet med att ta fram förutsättningar för en kommande villkorsändring av upplåtelseform.

Utifrån informationsmötet och pågående genomlysning av parkeringsvillkorens efterlevnad samt pågående utredning med Grefab föreslås att beslut om villkorsändring av upplåtelseform behandlas på ett senare styrelsemöte.

Vi kommer under tiden jobba med att genom de utökade p-ledsystemet, som finns på plats 1 maj, skapa tillit för den bakomliggande faktan som presenterats via beläggingsmätningar. Det utökade p-ledsystemet kommer att visa tillgängliga parkeringsplatser i realtid. Vi kommer att visa resultat av andra referensområden som genomgår liknande förändringar och genom en referensgrupp samla in och få synpunkter som kan bidra till kommande beslutsunderlag gällande villkorsändring om upplåtelseform. Vi kommer att granska efterlevnaden av villkoren för förhyrd plats och p-tillstånd och vidta eventuella åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av villkoren. Vi kommer också tillsammans med Grefab undersöka om bland annat båtupställningsplatser kan nyttjas för parkering.

Styrelsen gav ett antal utredningsuppdrag i januari 2016 och i det här ärendet återrapporteras några av dem.

¹ Totalt finns 530 förhyrda platser på Saltholmen och i Långedrag; varav 2 st laddplatser, 6 bilpoolsplatser, 8 st platser för rörelsehindrade.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

Att fastställa villkor för p-tillstånd på Saltholmen och i Långedrag enligt bilaga 3.

Att införa villkorstillägget att en bil endast kan kopplas till ett p-tillstånd eller förhyrd plats på Saltholmen och i Långedrag.

Att zonindela Saltholmen och Långedrag enligt bilaga 2.

Att vid en villkorsändring av förhyrda platser till p-tillstånd fortsätta erbjuda förhyrda platser för personer som uppfyller boende- och villkorskrav, se bilaga 3, och har parkeringstillstånd för rörelsehindrade utfärdat av Trafikkontoret och därmed förklara uppdraget fullgjort. Antalet platser som kan upplåtas bestäms av Parkeringsbolaget.

Att vid en villkorsändring av förhyrda platser till p-tillstånd fortsätta erbjuda förhyrda platser för bilpooler enligt Trafikkontorets definition och därmed förklara uppdraget fullgjort. Antalet platser som kan upplåtas bestäms av Parkeringsbolaget.

Att förklara utredningsuppdragen vad gäller platsgaranti och förhyrda platser för företagare från januari 2016 för fullgjorda.

Göteborg den 18 april 2016

Maria Stenström

VD

Maria Holmberg

Affärsansvarig

Bilaga 1. Yrkande MP, V, S, L daterat den 15 januari 2015

Bilaga 2. Zonindelning

Bilaga 3. Parkeringsvillkor för p-tillstånd och förhyrd plats på Saltholmen och i Långedrag

Bilaga 4. PM angående myndighetsutövning, daterat den 21 mars 2016.

Ärendet

Parkeringsbolaget föreslog styrelsen 2011 att förändra upplåtelseformen av de förhyrda platserna till p-tillstånd. Syftet var att samnyttja platserna över dygnet för att öka tillgängligheten och göra det möjligt för fler att parkera på Saltholmen och i Långedrag.

Ärendet återremitterades och återrapporterades i november 2015. Förslaget om villkorsändring behandlades och bordlades i januari 2016. Styrelsen beslutade då om ytterligare utredningsuppdrag, se bilaga 1, och detta ärende återrapporterar flera av dem.

Bakgrund

Saltholmen och Långedrag är de platser där boende i Göteborgs södra skärgård parkerar sina fordon eftersom biltrafik inte är tillåten på öarna. I dag finns 530 förhyrda platser² i området. Beläggningsmätningar visar att parkeringsplatserna inte nyttjas hela dygnet, samtidigt som efterfrågan på parkering har ökat som följd av utökad hamnverksamhet vid Saltholmen och ökat bostadsbyggande på öarna. Förhyrda platser gör det svårt att samnyttja platserna effektivt och nyttja den lediga kapaciteten som finns under vissa tider.

Genom det parkeringsledningssystem som Parkeringsbolaget installerat 2013 har mätningar gjorts som visar beläggningen på de olika parkeringsytorna. Dessa mätningar visar att det finns möjligheter att samnyttja platserna mer över dygnet och över året.

Parkering med tillstånd har dagtid högre beläggning än förhyrda platser. Genom att omvandla upplåtelseformen från förhyrda till p-tillstånd ökar utrymmet för samnyttjande över dygnet och ge en högre rörlighet i området med möjlighet att ge de som idag står i kö att kunna köpa ett p-tillstånd.

Parkeringsbolaget arbetar för att ersätta förhyrda platser med p-tillstånd i hela Göteborg, för att på så sätt öka tillgängligheten, utnyttja befintliga parkeringsplatser effektivare och ge fler möjlighet till parkering.

Under beredningen av ärendet har frågan uppkommit om beslut om villkorsändring vad gäller upplåtelseform skulle vara ett myndighetsutövande och därmed ett beslut som Parkeringsbolaget inte skulle ha mandat att fatta. Frågan har utretts av statsledningskontoret, se bilaga 4. Resultatet av utredningen visar att det inte är ett myndighetsutövande.

I januari började bolaget hämta in aktuell kundinformation för att uppdatera kundregistret och säkerställa efterlevnaden av villkoren för parkering på Saltholmen och Långedrag. Resultatet av genomlysningen är ännu inte helt klar, men det har hittills resulterat i att förhyrda platser och p-tillstånd har sagts upp som följd av att kunder inte kunnat verifiera att de uppfyller villkoren.

² Totalt finns 530 förhyrda platser på Saltholmen och i Långedrag; varav 2 st laddplatser, 6 bilpoolsplatser, 8 st platser för rörelsehindrade.

Villkorsändring förhyrda platser till p-tillstånd

Ett sätt att öka tillgängligheten är att ändra upplåtelseformen från förhyrda till p-tillstånd. På så sätt kan parkeringsplatserna utnyttjas bättre över dygnet och över året och det gör det möjligt att erbjuda parkeringsmöjligheter för de som idag står i kö och som varken har en förhyrd plats eller ett p-tillstånd. Vårt förslag är att omvandla förhyrda platser till tillståndsplatser.

Den 21 mars genomfördes ett informationsmöte i Donsöhallen där cirka 370 personer deltog. Många av de som idag har förhyrd plats på Saltholmen och i Långedrag uttryckte då en oro att en sådan förändring skulle försämra möjligheterna att leva och verka i Södra Skärgården. Det framkom på mötet en önskan att i dialog och i samverkan med Parkeringsbolaget delta i arbetet med att ta fram förutsättningar för en kommande villkorsändring av upplåtelseform och hur området skulle kunna optimeras för att öka parkeringsmöjligheterna.

Utifrån informationsmötet och pågående genomlysning av parkeringsvillkorens efterlevnad samt pågående utredning med Grefab föreslås att beslut om villkorsändring av upplåtelseform behandlas på ett senare styrelsemöte.

Vi kommer under tiden jobba med att genom de utökade p-ledsystemet, som finns på plats 1 maj, skapa tillit för den bakomliggande faktan som presenterats via beläggningsmätningar. Det utökade p-ledsystemet kommer att visa tillgängliga parkeringsplatser i realtid. Vi kommer att visa resultat av andra referensområden som genomgår liknande förändringar och genom en referensgrupp samla in och få synpunkter som kan bidra till kommande beslutsunderlag gällande villkorsändring om upplåtelseform. Vi kommer att granska efterlevnaden av villkoren för förhyrd plats och p-tillstånd och vidta eventuella åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av villkoren. Vi kommer också tillsammans med Grefab undersöka om bland annat båtupställningsplatser kan nyttjas för parkering.

Zonindelning

Bolaget föreslår att det genomförs en zonindelning av området. Se bilaga 2. Förändringen genomförs för att differentiera och anpassa pris och villkor utifrån parkeringsplatsens placering i förhållande till färjeterminalen. Det blir förmånligare att parkera längre från färjeterminalen.

Återrapportering av uppdrag januari 2016

Ett antal fasta platser för företagare med verksamhet på öarna

Förhyrda platser för företag motverkar förslaget för villkorsändring som bygger på ett samnyttjande av alla parkeringsplatser. Om vissa platser blir förhyrda enbart för verksamma går det inte att samnyttja dem. Samnyttjande bygger på att olika kunder har olika beteendemönster över olika tider på dygnet. Boende, till exempel, har störst behov från eftermiddag till morgon medan verksamma har störst behov morgon till eftermiddag.

Om ett begränsat antal förhyrda platser ställs till företags förfogande kommer en bedömning och prioritering behöva göras om vilka företag som har störst behov. Vilka prioriteras i så fall,

och hur skulle en sådan bedömningsgrund se ut? Vi ser risk för godtycklighet vid en sådan bedömning och därmed svårigheter att upprätta ett trovärdigt system.

Dagens villkor för förhyrd plats och p-tillstånd på Saltholmen och Långedrag innebär att verksamma likställs med boende. Är företaget skrivet i Södra skärgården är företaget berättigat till plats. Saltholmen och Långedrag är i dag det enda området som boende och företagare likställs på det här sättet i Göteborg.

Kommunfullmäktige beslutade den 25 februari om riktlinjer för parkeringsverksamhet i Göteborg. De anger följande prioriteringsordning för parkering på tomtmark i Göteborg:

1. Boende
2. Besök, korttid och angöring
3. Verksamma

Saltholmen och Långedrag är därför redan i dag ett undantag utifrån gällande riktlinjer vad gäller parkering för företagare och verksamma på tomtmark.

Parkeringsbolaget ser därför inte att fasta platser för företagare är genomförbart i praktiken.

Fasta platser för de personer som har parkeringstillstånd för rörelsehindrade

För personer med parkeringstillstånd för rörelsehindrade, som utfärdats av Trafikkontoret, och som uppfyller boende- och villkorskrav, se bilaga 3, kommer förhyrd plats erbjudas också fortsättningsvis. Antalet platser som kan upplåtas bestäms av Parkeringsbolaget.

I samband med att testperioden för villkorsändringen inleds kommer Parkeringsbolaget samla samtliga förhyrda platser för personer med parkeringstillstånd för rörelsehindrade till Yttre hamnen.

Fasta platser för bilpooler

Enligt samma regler som gäller för Trafikkontoret ska bilpooler prioriteras. Kriterierna för bilpool följer Trafikkontorets riktlinjer. I samband med villkorsändringen flyttas bilpoolplatserna till Yttre hamnen. Antalet platser som kan upplåtas för bilpool bestäms av Parkeringsbolaget.

En testperiod om ett år, där nuvarande fasta platser sägs upp och ersätts med tillstånd, men att förändringen kan reverseras i sin helhet

Parkeringsbolaget föreslår en testperiod under ett år. Det finns möjlighet att få tillbaka sin förhyrda plats om det visar sig att förändringen inte innebär en ökad tillgänglighet, det vill säga att fler boende och besökare får möjlighet att parkera på Saltholmen och i Långedrag.

Under testperioden på ett år sker förändringen genom att en förhyrd plats ersätts med ett p-tillstånd. Ingen utökning av p-tillståndsförsäljning sker under testperioden, undantaget den utökade försäljning av p-tillstånd som är en följd av omvandlingen av besöksplatser på Kallbadhuset till p-tillståndsplatser.

Under testperioden kommer beläggningen på Saltholmen och Långedrag att mätas och analyseras och det kommer att ske i dialog med referensgruppen. Nya erbjudanden i form av dagtillstånd och fler p-tillstånd kan då erbjudas efter testperioden, under förutsättning att analyserna visar att villkorsändringen inneburit ökad tillgänglighet för boende i Södra skärgården.

En platsgaranti på Saltholmen för de som har tillstånd där. Ingen tillståndshavare på Saltholmen skall behöva vända för att parkera på Långedrag. Vidare överväga om någon form av ersättning, typ Västtrafik resegaranti kan inrättas.

Förslaget om villkorsändring av förhyrda till p-tillstånd på Saltholmen och i Långedrag bygger på behovet av ökad tillgänglighet genom att samordna parkering både på Saltholmen och i Långedrag. Beläggningsmätningarna visar att med nuvarande antal förhyrda och p-tillstånd är det inte fullt någon gång om året. En platsgaranti skulle kunna göra det svårare att skapa ökad tillgänglighet. Dessutom medför platsgarantin att Parkeringsbolaget kan erbjuda färre tillstånd.

Om en platsgaranti införs i ett område i staden kan motsvarande krav ställas i andra områden. Det innebär att ett antal p-tillstånd i staden skulle behöva sägas upp eller minskas vilket ger både en ekonomisk risk och en risk för minskad tillgänglighet till staden.

P-ledningssystemet ska vägleda så att ingen ska behöva vända tillbaka om man följer skyltarna. Information ska finnas om tillgängliga parkeringsplatser så att ingen i "onödan" först kör till Saltholmen och inte hittar parkering för att sedan behöva köra tillbaka till Långedrag.

Det finns givetvis faktorer som är svåra att hantera, till exempel överträdelser av parkeringsreglerna, vilket kan innebära tillfälligt minskad tillgång till parkeringsplatser.

Parkeringsbolaget ser av flera olika nämnda skäl enligt ovan att en platsgaranti inte är något alternativ.

Villkorsändring innebärande att innehav av en bil ger möjlighet till ett tillstånd eller en förhyrd plats.

Parkeringsbolaget föreslår tillägg till gällande villkor som innebär att en bil endast kan kopplas till ett p-tillstånd eller en förhyrd plats. Kontroll av innehav av bil sker löpande för att säkerställa att villkoret efterlevs.

Villkorsändringen på Saltholmen och Långedrag. Se bilaga 3 för bolagets regler.

Referensgrupp

Konsult är upphandlad för att stötta Parkeringsbolaget med att tillsätta och arbeta med en referensgrupp under testperioden. Tillsammans med berörda ska vi komma fram till hur referensgruppen ska tillsättas, vilka urvalskriterier som ska användas etc.

Övriga utredningsuppdrag

Utredning om omvandling av besöksparkeringsplatser till tillståndsplatser

Utredningen att undersöka ett utökat antal platser för tillstånd på Saltholmen genom överföring av platser från besöks parkering till tillståndsparkering pågår. Södra skärgården är ett område som besöks av både göteborgare och turister. Det är därför viktigt att det finns besöksplatser för dem som reser med bil. Ett minskat antal besöksplatser innebär sämre tillgänglighet för besökare på Saltholmen. Parkeringsbolaget liksom övriga aktörer i staden har uppdrag att skapa en levande skärgården genom satsningen ”Destination Skärgården” för att bland annat gynna besöksrelaterat näringsliv på öarna. De boendes behov av att kunna ta emot besök ska också tillgodoseas. Även företags behov av att ta emot kunder och leverantörer kräver besöksplatser på Saltholmen.

Den 26 februari 2016 träffades presidierna för Grefab och Parkeringsbolaget för att diskutera parkeringssituationen. Presidierna gav Grefabs VD och Parkeringsbolagets VD i uppdrag att skyndsamt undersöka möjligheterna att samnyttja Grefabs arrenderade ytor till parkering och båtuppställning i Saltholmen och Långedrag. De frågeställningar som skall utredas är:

- hur Grefabs arrenderade ytor kan användas till parkering sommartid.
- om det finns ytor som Grefab arrenderar som skulle kunna utnyttjas året runt för parkering för boende och verksamma i Södra Skärgården.
- möjligheten att nuvarande båtuppställning vintertid kan användas på ett mer yteffektivt sätt alternativt flyttas till annan plats.

Under förutsättning att det vi undersöker tillsammans med Grefab skulle kunna tillskapa fler besöksparkeringsplatser sommartid ser vi möjligheter att de parkeringsplatser som Parkeringsbolaget förvaltar skulle kunna disponeras annorlunda. Återrapporteringen av vilka ytteligare ytor som kan disponeras för parkering med p-tillstånd kommer att göras när utredningen med Grefab är klar.

Uppdrag som kommer att återrapporteras under året:

- Att undersöka ett utökat antal platser för p-tillstånd på Saltholmen genom överföring av platser från besöksparkering till tillståndsparkering.
- Att undersöka ett utökat antal platser för p-tillstånd på Saltholmen genom inrättande av nya platser, antingen på bolagets egen mark eller genom avtal med andra mark-/fastighetsägare.
- Att genomföra en cykelmobilitetsutredning för att öka antalet cykelparkeringar.
- Att utreda förutsättningarna för att omvandla Vagnhallen till cykelparkering.
- Att genomföra luft- och bullermätningar.
- Att undersöka möjligheten att erbjuda låsbara skåp nära terminalen.

Bilaga 1

Villkorsändring Saltholmen Långedrag

Parkering på Saltholmen är en mycket viktig fråga, särskilt för de boende och för företagen i Södra Skärgården. Parkeringssituationen på Saltholmen präglas av motsägelsen, att samtidigt som det finns kö och brist på parkeringsplatser, så står ett betydande antal platser tomma, framförallt bland de fasta förhyrda. För att förbättra situationen måste – i enlighet med stadens parkeringspolicy – ett bättre samnyttjande av platserna övervägas. Det är också av vikt att nödvändiga förändringar genomförs snarast och inte skjuts på framtiden,

Styrelsen har tagit del av synpunkter via mail från boende och företagare på det förslag till beslut som presenterades i november 2015. Vi har tagit till oss dessa och även de som framförts på möten med Ö-dialogen och representanter för företagen. Vi har stor förståelse för att förslaget har skapat oro eftersom parkeringsmöjligheter i närheten av skärgårdstrafiken har en central påverkan på ö-bornas vardag. Parkeringsplatser för boende och näringsidkare i södra skärgården har också en avgörande betydelse för en levande skärgård. Mot bakgrund av detta vill vi återremittera ärendet. Syftet är att – med platsgaranti på Saltholmen för tillståndshavare – införa en provperiod med tillstånd på samtliga parkeringsplatser, men att de som idag har fasta förhyrda platser behåller rätt att återfå sin nuvarande plats, om det efter provperioden visar sig att övergången inte förbättrar situationen. Har man tillstånd på Saltholmen skall man vara garanterad en plats på Saltholmen. Kösystemet behålls utan förändringar. En förändring av parkeringssituationen i Långedrag och inte minst på Saltholmen måste genomföras tillsammans med de som berörs av förändringen och en referensgrupp skulle fortlöpande kunna komma med synpunkter. Ett förbättrat P-ledningssystem på plats innan samt mätningar som ger faktaunderlag genomförs under provperioden. Under provperioden kommer också förslagen från den s.k. TPUSS-utredningen att presenteras och ge oss information om hur stadsbyggnadskontoret bedömer vilken den långsiktiga lösningen på terminalfråga m.m. kan bli. För att förbättra situationen vill vi också utöka totala antalet tillståndsplatser genom att minska besöksparkeringen och/eller utöka antalet platser.

Vissa frågeställningar behöver utredas och klargöras kring genomförandet av dessa förslag.

För att förbättra parkeringssituationen på Saltholmen/Långedrag yrkar vi därför;

Återremiss av nuvarande förslag

och ge VD i uppdrag att utreda och till styrelsen snarast återkomma med förslag/redovisning runt följande frågeställningar.

- Ett utökat antal platser för tillstånd på Saltholmen genom överföring av platser från besöksparkering till tillståndsparkering.
- Ett utökat antal platser för tillstånd på Saltholmen genom inrättande av nya platser, antingen på bolagets egen mark eller genom avtal med andra mark/fastighetsägare.
- Låsbara skåp nära terminalen.
- Ett antal fasta platser för företagare med verksamhet på öarna.
- Fasta platser för de personer som har parkeringstillstånd för rörelsehindrade.
- Fasta platser för bilpooler.
- En testperiod om ett år, där nuvarande fasta platser sägs upp och ersätts med tillstånd, men att förändringen kan reverseras i sin helhet

- En platsgaranti på Saltholmen för de som har tillstånd där. Ingen tillståndshavare på Saltholmen skall behöva vända för att parkera på Långedrag. Vidare överväga om någon form av ersättning, typ Västtrafik resegaranti kan inrättas.
- Villkorsändring innebärande att innehav av en bil ger möjlighet till ett tillstånd eller en förhyrd plats.

Redan nu kan dock följande del av förslaget brytas ut och vi yrkar att

- VD ges i uppdrag att genomföra detaljerat p-ledningssystem för Saltholmen och Långedrag med planerad start den 1 maj 2016
- VD ges i uppdrag att inrätta en referensgrupp, med representanter för berörda grupper som från den 15 januari och fram till provotidens slut upprätthåller dialog och löpande utvärderar de föreslagna förändringarna.

Per Erik Rinsell (mp) ordf
Gertrud Ingelman (v) 1:e vice ordf
Parisa Rezaeivar (s) ledamot
Annika Odmyr (s) tjänstgörande ersättare
Olof Lindgärde (L) ledamot

Bilaga 2

Bilaga 3. Villkor för att inneha ett parkeringstillstånd eller en förhyrd plats på Saltholmen och i Långedrag

- Parkeringstillstånd/förhyrd plats kan endast sökas av personer som fyllt 18 år.
- Parkeringstillstånd/förhyrd plats gäller endast för fordon i trafik.
- Endast ett (1) parkeringstillstånd/förhyrd plats per person beviljas.
- Ett (1) fordon kan endast kopplas till ett parkeringstillstånd/förhyrd plats.
- Du måste vara folkbokförd på nedan öar i södra skärgården.
- Du ska stå som registrerad ägare till fordonet i Vägtrafikregistret.
- Fordonet får ha en maximalvikt på 3,5 ton.
- Företag som är skrivet på någon av nedanstående öar samt bedriver verksamhet där kan som högst få köpa två (2) parkeringstillstånd/förhyrd plats.
- Enskild person, som inte är folkbokförd på adress på nedanstående öar, men med fast arbete där kan erhålla parkeringstillstånd som gäller vardagar mellan 06.00 och 20.00.

Du som inte äger en bil

Om du är anställd och arbetsgivaren tillhandahåller en tjänstebil, kan du också få köpa parkeringstillstånd/förhyrd plats. Detta likställs med att du har ett eget fordon. Detsamma gäller om du har ett leasingavtal med billeasingföretag. Bifoga ett tjänstebilsintyg utfärdat på din arbetsgivares brevpapper med logotyp och kontaktuppgifter. Intyget ska innehålla uppgifter om dig som sökande, fordonet och om du förmånsbeskattas för fordonet. Intyget ska vara underskrivet av behörig person på företaget. Du får bara ansöka om parkeringstillstånd/förhyrd plats för ett fordon.

Har du eget hyresavtal med biluthyrningsfirma jämförs du med dem som har eget leasingavtal med billeasingföretag. Däremot kan du inte få parkeringstillstånd om du privat hyr eller lånar en bil.

Följande öar berättigar till parkeringstillstånd/förhyrd på Saltholmen och i Långedrag:

Asperö, Brännö, Donsö, Köpstadsö, Styrso och Vrångö

Juridiska förutsättningar för Parkeringsbolaget att förändra upplåtelseformen för parkeringsplatser från förhyrda till parkeringstillstånd på områdena Saltholmen Inre hamnen, Saltholmen Yttre hamnen, Kallbadhuset, Saltholmsgatan, Rattagatan och Vagnhallen; nu fråga om ett beslut om förändrad upplåtelseform utgör myndighetsutövning

Bakgrund och frågeställning

Boende i Göteborgs södra skärgård parkerar sina bilar på parkeringsplatser på Saltholmen och i Långedrag, eftersom biltrafik inte är tillåten på öarna. Det finns i dag 524 förhyrda platser i området. Samtidigt som det finns kö och brist på parkeringsplatser visar beläggningsmätningar ett lågt nyttjande av platserna över tid. Parkeringsbolaget har föreslagit styrelsen att förändra upplåtelseformen av de förhyrda platserna till parkeringstillstånd för att uppnå samnyttjande effekter över dygnet och samtidigt öka tillgängligheten.

Det har inkommit invändningar mot förslaget från boende och företagare på öarna i södra skärgården bestående bl.a. i att det föreslagna beslutet utgör myndighetsutövning och därför inte får behandlas av Parkeringsbolaget. Det är den frågan som nu ska bedömas.

Rättslig reglering

Av 12 kap. 4 § Regeringsformen (1974:152) framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas till kommunerna. Enligt andra stycket kan förvaltningsuppgifter även överlämnas åt andra juridiska personer och enskilda individer. Innefattar uppgiften myndighetsutövning får ett överlämnande göras endast med stöd av lag.

Av 3 kap. 16 § kommunallagen (1991:900) framgår att kommuner och landsting efter beslut av fullmäktige får lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller enskild individ. Om det i lag eller förordning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd eller om den innefattar myndighetsutövning får den dock inte överlämnas med stöd av bestämmelsen.

I fråga om innehållet i begreppet myndighetsutövning hänvisas i förarbetena till Regeringsformen till den tidigare gällande förvaltningslagen (prop. 1973:90 s. 397). Myndighetsutövning beskrevs i den lagen som utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinpåföljd, avskedande eller annat jämförbart förhållande. Av motiven framgår att begreppet myndighetsutövning inte omfattar andra ärenden än sådana där saken avgörs ensidigt genom beslut av myndigheten. Utanför begreppet faller ärenden som avgörs genom att myndigheten

träffar avtal med någon enskild. Den enskildes rätt skyddas då genom det civilrättsliga systemet och möjligheten att vid tvist väcka talan vid allmän domstol. Ärenden som angår egendomsförvaltning, där myndigheten företräder det allmänna som ägare av fast eller lös egendom och ingår avtal i denna egenskap innebär således inte myndighetsutövning (jfr prop. 1971:30 s. 331 f.).

När det gäller kommunens upplåtelse av parkeringsplatser gäller olika bestämmelser avseende parkering på gatumark och kvartersmark. För gator och andra vägar får särskilda trafikregler meddelas genom lokala trafikföreskrifter enligt 10 kap. 1 § trafikförordningen (1998:1276). Villkor för parkering på gatumark bestäms således genom kommunal normgivning.

Enligt 2 § lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats m.m. (avgiftslagen, 1957:259) får en kommun ta ut avgift för rätten att parkera i den omfattning det behövs för att ordna trafiken. I fråga om nytto- och boendeparkering får avgifter tas ut enligt särskilda grunder. Att avgiftsuttag är offentlighetsrättsligt grundat innebär bl.a. att kommunen inte på annat sätt kan få ersättning vid upplåtelse.

Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet RÅ 2003 ref. 99, som rörde förhandsbesked avseende mervärdesskatt, funnit att en kommuns tillhandahållande av parkeringsplatser *på gatumark* mot avgift innebär en omsättning som ingick ”som ett led i myndighetsutövning” enligt 4 kap. 7 § första stycket 1 mervärdesskattelagen. Detta innebär att kommunen inte var skattskyldig till mervärdesskatt för tillhandahållande av de aktuella parkeringarna.

Bedömning

Det ovan nämnda avgörandet från HFD har inte bäring på nu aktuell situation. Till skillnad från parkering på gatumark – och även nytto- och boendeparkering belägen på sådan mark – som är offentlighetsrättsligt reglerad rör det sig här om parkeringsupplåtelse på kvartersmark där kommunen på samma sätt som enskilda markägare kan bedriva parkeringsverksamhet på privatägd mark. Denna upplåtelseform innehåller privaträttsliga inslag och utgör enligt förarbetena till ordningslagen och kommunallagen sedvanlig kommunal affärsverksamhet (jfr prop. 1992/93:210 s. 216 och prop. 1990/91:117 s. 152).

Det är Parkeringsbolaget som bedriver den kommunala affärsverksamheten och upplåter de nu aktuella parkeringsplatserna genom avtal om nyttjanderätt. Den nu föreslagna förändringen av avtalsvillkoren vilar på civilrättslig grund och utgör således inte myndighetsutövning mot enskild på sådant sätt att det skulle föreligga hinder för Parkeringsbolaget att besluta om en sådan villkorsändring.

Ellinor Malmborg

**Juridiska avdelningen
Stadsledningskontoret**